

TANTÁRGYI ADATLAP

ÉRVELÉSTECHNIKA-LOGIKA

BMEGT41BX4K000-00

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve

ÉRVELÉSTECHNIKA-LOGIKA

Azonosító

BMEGT41BX4K000-00

A tantárgy jellege

kontaktórás tanegység

Kurzustípusok és óraszámok

<i>Típus</i>	<i>óraszám</i>
Előadás	2
Gyakorlat	0
Laboratórium	0

Tanulmányi

teljesítményértékelés
(minőségértékelés)

típusa

félévközi
érdemjegy

Kreditszám

3

Tantárgyfelelős

<i>Neve</i>	<i>Beosztása</i>	<i>Email címe</i>
-------------	------------------	-------------------

Egres Dorottya	egyetemi adjunktus	egres.dorottya@gtk.bme.hu
----------------	--------------------	---------------------------

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység

Filozófia és Tudománytörténet Tanszék

A tantárgy weblapja

<https://edu.gtk.bme.hu>

A tantárgy oktatásának nyelve

magyar - HU és angol - ENG

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve

Szak: Szabadon választható tárgyak

Tantárgy szerepe: Szabadon választható

Ajánlott félév: 0

Közvetlen előkövetelmények

Erős Nincs

Gyenge Nincs

Párhuzamos Nincs

Kizáró feltételek BMEGT41A027; BMEGT419021

A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2025.07.10.) az 580501/3/2025 iktatószámmon hozott határozatával, amely érvényes 2025.07.10.-től.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

Hogyan döntünk el, hogy elfogadhatjuk-e kedvenc napi- vagy heti lapunk érvelő cikkét? Milyen eszközeink vannak ehhez a vizsgálathoz? Vannak-e olyan alapvető korlátok, amelyeket a szóbeli érvelések megkomponálásakor és előadásakor figyelembe kell vennünk? A tárgy keretében ilyen és ehhez hasonló kérdésekre keressük a választ közösen. Kiderül, mi marad fenn egy-egy cikkből az érveléstechnika rostáján, szó lesz arról is, hogyan vigyünk sikerre egy elsőre nehezen védhetőnek tűnő álláspontot. Ezen kívül a félév különböző szakaszaiban órai viták keretében próbálhatják ki a tanultakat a vállalkozó szellemű hallgatók.

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. Ismeri a társadalomtudomány módszertani alapjait.
2. Ismeri a tudomány, az oktatás, a társadalom és média összefüggéseit, e kapcsolat különböző szintű megnyilvánulásait és ezek következményeit.
3. Ismeretei kiterjednek a szakterület tágabb rendszerben való elhelyezésére, a rokon szakterületekhez való kapcsolatok meg- és felismerésére, a tágabb rendszer adta lehetőségek és a hatásrendszerre vonatkozó kontextusok használatára.
4. Megfelelő és elegendő ismeretanyaggal rendelkezik ahhoz, hogy eligazodjon a társadalmi döntéshozatal különböző mechanizmusaiban.

Képesség

1. Szakmai szóhasználata során magabiztosan használja a szakma szókincsét, a szakma szaktudományos alapfogalmait, és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit.
2. Rendelkezik az új látásmód képességével, képes a tudományt és annak környezetét interdiszciplináris szemlélettel megközelíteni.
3. Szakmai feladatainak megoldásában képes önálló elemzésre, értékelésre, és következtetések és magyarázatok szintetizálására.
4. Képes az információk kritikus elemzéséhez és feldolgozásához kellően megalapozott technikák széles skálájának alkalmazására.
5. Képes az élethosszig tartó tanulás folyamatában való részvételre.
6. Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
7. A tanult elméletek és módszerek alkalmazásával tényeket és alapvető összefüggéseket tár fel, rendszerez és elemez, önálló következtetéseket, kritikai észrevételeket fogalmaz meg, döntés-előkészítő javaslatokat készít, döntéseket hoz rutin- és részben ismeretlen - hazai, illetve nemzetközi - környezetben is.

Attitűd

1. Elfogadja és következetesen vállalja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.
2. Nyitott a kritikus önértékelésre, a szakmai továbbképzés különböző formáira, az értelmiségi világlátás önfejlesztő módszereire és törekszik önmaga fejlesztésére e területeken.
3. Problémacentrikus látásmóddal, problémamegoldó gondolkodással rendelkezik.

Önállóság és felelősség

1. Saját szakmai közegében olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot alakít ki, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását.
2. Önálló, konstruktív és asszertív az intézményen belüli és kívüli együttműködési formákban.
3. Önállóan végzi munkáját tevékenysége kritikus értékelése és folyamatos korrekciója mellett.
4. Felelősséggel részt vállal szakmai nézetek kialakításában, indoklásában.
5. Az elemzésekért, következtetéseiért és döntéseiért felelősséget vállal.

Oktatásmódszertan

Kommunikáció írásban és szóban.

Tanulástámogató anyagok

- PPT-k a tárgy Moodle oldalán. Slides on the Moodle site of the subject.
- Bognár László – Forrai Gábor (2004): Esszéírás és Informális logika. Miskolc:
- <http://www.uni-miskolc.hu/~bolantro/informalis/index.html>
- Margitay Tihamár (2007): Az érvelés mestersége. Érvelések elemzése, értékelése és kritikája. Budapest: Typotex.
- http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011-0001-526_margitay_az_erveles/adatok.html
- Zentai István (1998): A meggyőzés útjai. A mindennapi élet meggyőzőpszichológiája. Budapest: Typotex.

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények értékelése.

Teljesítményértékelési módszerek

Összegző tanulmányi teljesítményértékelés: a tantárgy és tudás, képesség típusú kompetenciaelemeinek komplex, írásos értékelési módja zárthelyi dolgozat formájában. A kurzus teljesítéséhez a félév során két zárthelyit kell egyenként legalább elégségesre megírni.

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- 1. összegző tanulmányi teljesítményértékelés: 50
- 2. összegző tanulmányi teljesítményértékelés: 50
- összesen: 100

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	91
Jeles	86–90
Jó	74–85
Közepes	62–73
Elégséges	50–61
Elégtelen	0-49

Javítás és pótlás

A tárgy teljesítéséhez legalább az egyik zárthelyit meg kell írni a szorgalmi időszakban. Az érdemjegyhez mindkét zárthelyit legalább elégségesre kell megírni a pótlási hét végéig. A pótlás és a javítás rendjét a hatályos TVSZ szabályoz

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

részvétel a kontakt tanórákon	28
félévközi készülés a gyakorlatokra	12
felkészülés a teljesítményértékelésekre	50
összesen	90

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Kari Hallgatói Képviselőlet véleményezése után jóváhagyta dr. Lógó Emma oktatási dékánhelyettes 2025.07.07-én. Érvényes 2025.07.07-től.

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

Bevezetés. Az érveléstechnika tárgya. A vita fogalma, vita típusai: veszekedés, törvényszéki tárgyalás, tárgyalás, racionális vita és alesetei. A vita célja és eszközei. A vita manipulálása. Az érveléstechnika haszna. Érvelés, érv fogalma. Érvek értékelése: erősség vs. hatásosság. Állítás, premissza, konklúzió. Hogyan találjuk meg? A premisszák kapcsolódása. Az érvelés rekonstrukciója. Körbenforgó érvelés. Hol vannak, és hol nincsenek érvelések? Internális, externális kritika. Racionális vita fogalma és általános szabályai. Álláspont szabály: álláspont illegitim megváltoztatása, szalmabáb, árnyékbokszolás. Bizonyítás terhe szabály és annak megszegése: kibújás a bizonyítás kényszere alól, bizonyítás kényszerének illegitim áthárítása, nemtudásra apellálás. Érvelési hibák folytatás. Érzelmek és hitelesség. Érzelmekre apellálás: szájalomra apellálás, fenyegetésre apellálás, jutalomra hivatkozás, közvélekedésre apellálás, „más is ezt csinálja”, csoportnyomásra hivatkozás. Kognitív és emotív jelentés. Átminősítés. A hitelességet érintő érvelési hibák: személyeskedés, a személy lejáratása, a személy elfogultságára hivatkozás. Amikor a személyeskedés nem hibás. Válasz a személyeskedésre. Tekintélyre hivatkozás, rossz szakértőre hivatkozás, egyoldalú hivatkozás, a szakértő félreértelmezése, azonosíthatatlan hivatkozás. A tekintélyre hivatkozó érvelések kritikája. Szimmetrikus és aszimmetrikus vita. Hibás kérdések: veszélyes és túl általános kérdések. Veszélyes kérdések: agresszív, komplex és túl sokat állító kérdések. Hipotetikus kérdések. Egyenes és indirekt válasz, mellébeszélés. A nyilvános válaszadás technikái. ELSŐ VITAÓRA ELSŐ ZHSémák, érvényesség, helyállóság, erősség, plauzibilitás fogalmi. Érvényes és érvénytelen következtetések. Induktív érvek és gyakori hibáik. Adatok használata és hibái. Analógiás érvek. Elemi és összetett állítások. Logikai műveletek. Negáció, konjunkció, alternáció. Igazságfeltételek. De Morgan azonosságok. Diszjunktív szillogizmus és hamis dilemma. Kondicionális fogalma, igazságfeltétele. A kondicionális nyelvi változatai. Kondicionális kifejezése más logikai műveletekkel. Modus ponens, modus tollens. Kondicionálissal kapcsolatos érvelési hibák: előzmény tagadása hiba, következmény állítása hiba. Bikondicionális. ZH FELKÉSZÍTÉS / MÁSODIK VITAÓRA MÁSODIK ZH

További oktatók

Kutrovátz Gábor egyetemi docens kutrovatz.gabor@gtk.bme.hu

Geng Viktor óraadó geng.viktor@filozofia.bme.hu

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Tantárgyi adatlap I. és II. részén túli III. részét az érintett szak(ok) szakfelelőse(i)vel való egyeztetés alapján az 1.8. pontban megjelölt Filozófia és Tudománytörténet Tanszék vezetője hagyja jóvá.